

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง "เพลงคำเมืองกับวัฒนธรรมชาวล้านนา : วิเคราะห์เนื้อหาเพลงคำเมืองช่วงมกราคม-ธันวาคม 2537" เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งใช้รูปแบบการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยวิเคราะห์เนื้อหาของเพลงคำเมืองเพื่อศึกษาสาระของเนื้อเพลงคำเมือง รวบรวมและจัดกลุ่มของเพลงคำเมืองที่สะท้อนถึงวัฒนธรรมต่าง ๆ เช่น ขนบธรรมเนียม ประเพณี ค่านิยม ความเชื่อ และการถ่ายทอดความรู้ด้านต่าง ๆ

แหล่งข้อมูล

1. ข้อมูลจากเอกสาร ได้แก่
  - 1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อเพลงคำเมือง ได้จาก หนังสือเพลง ปกเทพเพลง
  - 1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับรายชื่อเพลงคำเมืองที่ผลิตออกวางจำหน่ายช่วงมกราคม-ธันวาคม 2537 ซึ่งได้รับจากบริษัทต่าง ๆ ดังต่อไปนี้
    - บริษัท 20 sound จำกัด
    - บริษัท SN โปรโมชันสร้างสรรค์จำกัด
    - ห้างสหทองเฮง จำกัด
    - บริษัท PGM จำกัด
    - บริษัทนิธิทัศน์จำกัด
    - บริษัท CMC จำกัด
2. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์บุคคล จะเป็นการสัมภาษณ์บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเพลงคำเมืองที่นำมาศึกษา โดยจะสัมภาษณ์เกี่ยวกับความเป็นมาของเพลง การกำหนดรูปแบบ เนื้อหาของเพลงและความคิดเห็นเกี่ยวกับเพลงคำเมือง

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นจากร้านจำหน่ายเทปเพลงคำเมืองที่จังหวัดพะเยา เชียงใหม่ เชียงราย และลำพูน
2. ติดต่อโดยตรงกับเจ้าของลิขสิทธิ์เพลงและผู้จัดจำหน่ายเทปเพลง เพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับรายชื่อเทปเพลงคำเมืองที่วางจำหน่ายในช่วงมกราคม-ธันวาคม 2537

จากการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ปรากฏรายชื่อเทปเพลงคำเมืองจากบริษัทต่าง ๆ ดังนี้

-บริษัท 20 sound จำกัด	2 ชุด
-บริษัท SN โปรมโชนสร้างสรรค์จำกัด	1 ชุด
-ห้างสหทองเฮง จำกัด	1 ชุด
-บริษัท PGM จำกัด	3 ชุด
-บริษัทนิทัศน์จำกัด	1 ชุด
-บริษัท CMC จำกัด	1 ชุด
รวมทั้งสิ้น	9 ชุด ประมาณ 106 เพลง
3. นัดสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องกับเพลงคำเมืองโดยใช้วิธีสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Indepth Interview) เกี่ยวกับ
  - ความเป็นมาของเพลงคำเมือง
  - การกำหนดรูปแบบของเพลงคำเมือง
  - เนื้อหาของเพลงคำเมือง
  - ความคิดเห็นเกี่ยวกับเพลงคำเมือง กลุ่มผู้ฟังและความกว้างขวางของการเผยแพร่
4. การศึกษาเนื้อหาในบทเพลงคำเมือง ใช้วิธีการโดยเมื่อได้ข้อมูลมาแล้วนำมาถอดความและแปลข้อมูลในบทเพลงเป็นภาษากลาง จากนั้นทำการแบ่งหมวดหมู่เพลงที่สะท้อนถึงวัฒนธรรมต่าง ๆ ของชาวล้านนาและการถ่ายทอดความรู้ด้านต่าง ๆ

หน่วยที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

หน่วยของการวิเคราะห์เนื้อหาของเพลงคำเมืองคือ บทเพลงที่ปรากฏในอัลบั้มเพลงทุกชุดที่นำมาศึกษา โดยจะวิเคราะห์รวมทั้งเพลงไม่แยกเป็นท่อน ๆ คือ 1 เพลงต่อ 1 หน่วยวิเคราะห์

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้วิธีการทางสถิติโดยหาค่าร้อยละจากประเด็นทั้งหมดและแสดงความเป็นรูปของตารางโดยวิเคราะห์รูปแบบและเนื้อหาในเรื่องต่อไปนี้

1. วัฒนธรรมต่าง ๆ ได้แก่

1.1 ขนบธรรมเนียมประเพณีล้านนา เช่น

- การค้าหัว
- การฮ้องขวัญ (การเรียกขวัญ)
- ตานก๋วยสลาก (สลากภัต)
- ปีใหม่เมือง (สงกรานต์)
- ประเพณีเป็ง (ลอยกระทง)
- การเลี้ยงผี

ฯลฯ

1.2 ค่านิยม เช่น

- ค่านิยมเรื่องภาษา
- ค่านิยมเรื่องความรัก
- ค่านิยมเรื่องถิ่นฐานที่อยู่อาศัย
- ค่านิยมเรื่องการแต่งกาย
- ค่านิยมเรื่องระบบเครือญาติ
- การเลือกที่อยู่อาศัยหลังการแต่งงาน
- การแบ่งชั้นสังคม
- การรวมกลุ่มทำกิจกรรมต่าง ๆ
- ยอมรับบุญกรรมไม่ได้แย้ง
- การพึ่งพาอาศัยกัน

ฯลฯ

1.3 ความเชื่อต่าง ๆ เช่น

- เชื่อในพุทธศาสนา
- เชื่อทางไสยศาสตร์

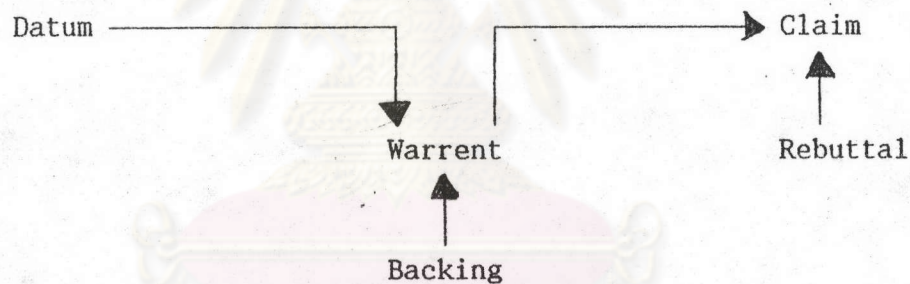
- เชื้อทางโหราศาสตร์
- การถือ ชีต เรื่องต่าง ๆ
- การผิด

ฯลฯ

2. การถ่ายทอดความรู้ด้านต่าง ๆ เช่น
  - 2.1 ความรู้ด้านการเมืองการปกครอง
  - 2.2 ความรู้เรื่องการสาธารณสุข
  - 2.3 ความรู้เรื่องเศรษฐกิจ
  - 2.4 ความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
  - 2.5 ความรู้เรื่องการพัฒนาสังคม

วิธีการนำเสนอข้อมูล

การนำเสนอจะใช้หลักอ้างเหตุผลตามแนวคิดของทูลมิน (Toulmin, 1964) ดังนี้

Datum	คือ	ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์
Warrent	คือ	งานวิจัยและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องที่ใช้ในการวิเคราะห์เพื่อชี้แจง แสดงเหตุผลให้เห็นว่าเหตุใดจึงสรุปได้ดังที่กล่าวไว้
Backing	คือ	ข้อสนับสนุนที่จะทำให้เกิดการยอมรับ-เชื่อถือ
Claim	คือ	ข้อสรุปที่ได้จากการวิเคราะห์
Rebuttal	คือ	ข้อยกเว้นที่สามารถนำมาอ้างอิงข้อสรุปได้